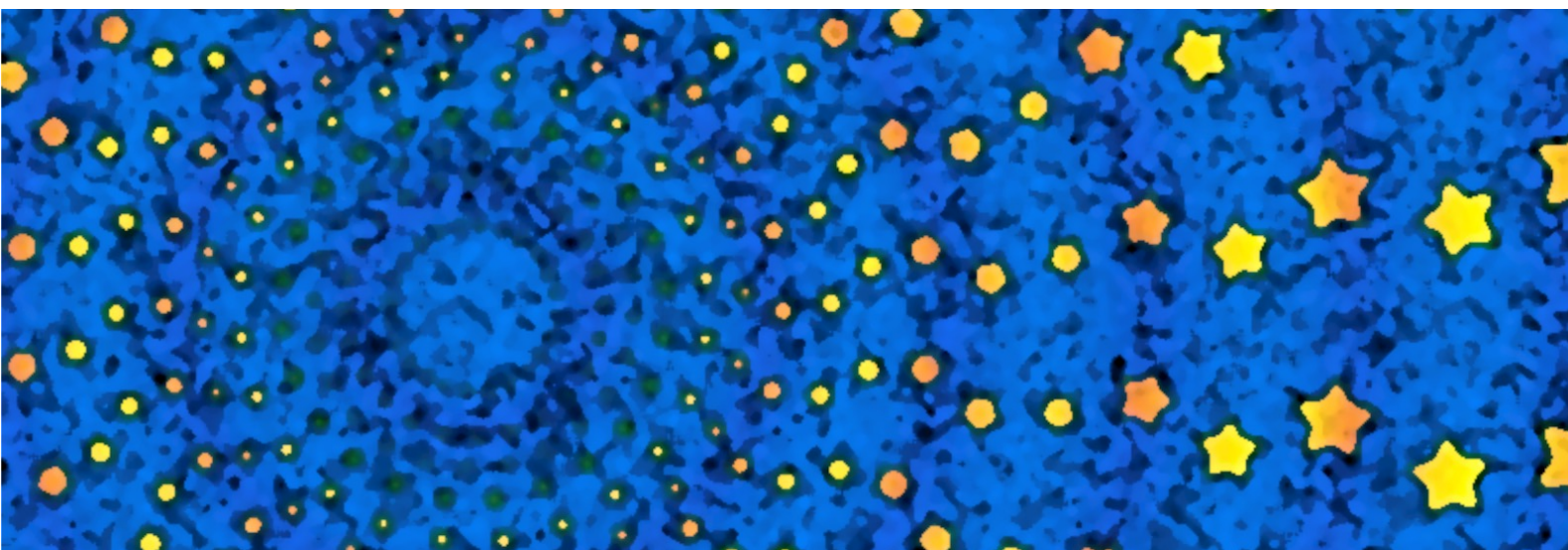

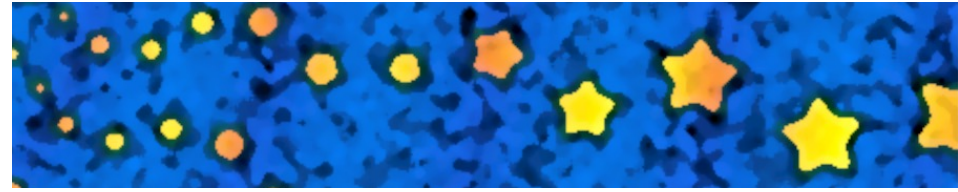

Het land debat in Europa: nieuwe ontwikkelingen en beleidsverandering

Sylvia Kay
Transnational Institute (TNI)
4 oktober 2017, Land Symposium, Apeldoorn

Overzicht

1. Waarom is land een Europese kwestie?
2. The 'state of land' in Europa vandaag
3. De rol en positie van Nederland
4. Overwinningen
5. Stappen voorwaarts: naar een nieuw Europees land model?
6. Terugkoppeling Nederland

Land concentration, land grabbing and people's struggles in Europe

**HANDS OFF
THE LAND**
TAKE ACTION AGAINST
LAND GRABBING

DIRECTORATE-GENERAL FOR INTERNAL POLICIES

POLICY DEPARTMENT
STRUCTURAL AND COHESION POLICIES **B**

Agriculture and Rural Development

Culture and Education

Fisheries

Regional Development

Transport and Tourism

EXTENT OF FARMLAND GRABBING IN THE EU

STUDY

EN

2015

1. Waarom is land een Europese kwestie?

a) Op **beleids niveau** zijn er verschillende beleidskaders die invloed uitoefenen over de verdeling, gebruik en beheer van land in Europa:

- Landbouw subsidies en rurale ontwikkeling (GLB/CAP)
- Milieu, landschap en natuurbehoud
- Gebiedsontwikkeling en territoriale cohesie
- Investerings en het vrijverkeer van kapitaal in de interne markt

b) Op **grassroots niveau** zijn er verschillende aspecten die de land problematiek in Europa kenmerken:

- Land concentratie
- Land grabbing
- Land speculatie
- Verlies van agrarisch land

2. The state of land in Europa vandaag

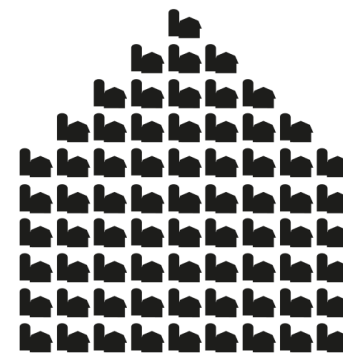
DE CONCENTRATIE VAN GROND IN EUROPA IN EEN OOGOPSLAG

3% VAN DE BOERDERIJEN
>100ha

BEZITTEN 52%
VAN DE LANDBOUWGROND

336.000 boerderijen controleren
bijna 91 miljoen ha

TERWIJL 75 %
VAN DE BOERDERIJEN < 10 ha

11% VAN DE
LANDBOUWGROND
BEZITTEN

8 miljoen boerderijen controleren
19 miljoen hectare

20% van de boerderijen (oppervlakte tussen 10 en
100 ha), controleren 37% van de landbouwgrond

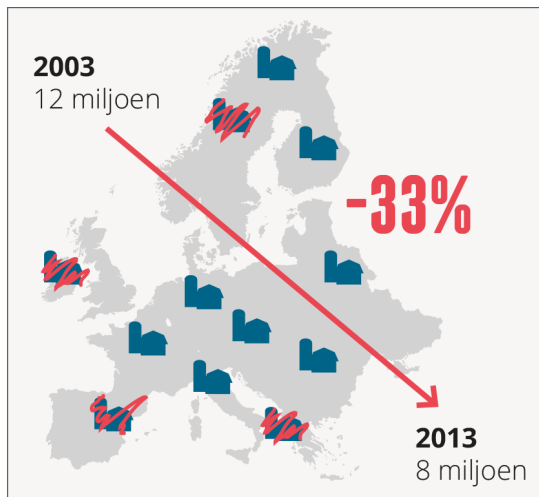

Oppervlakte cultuurgrond (OCG)

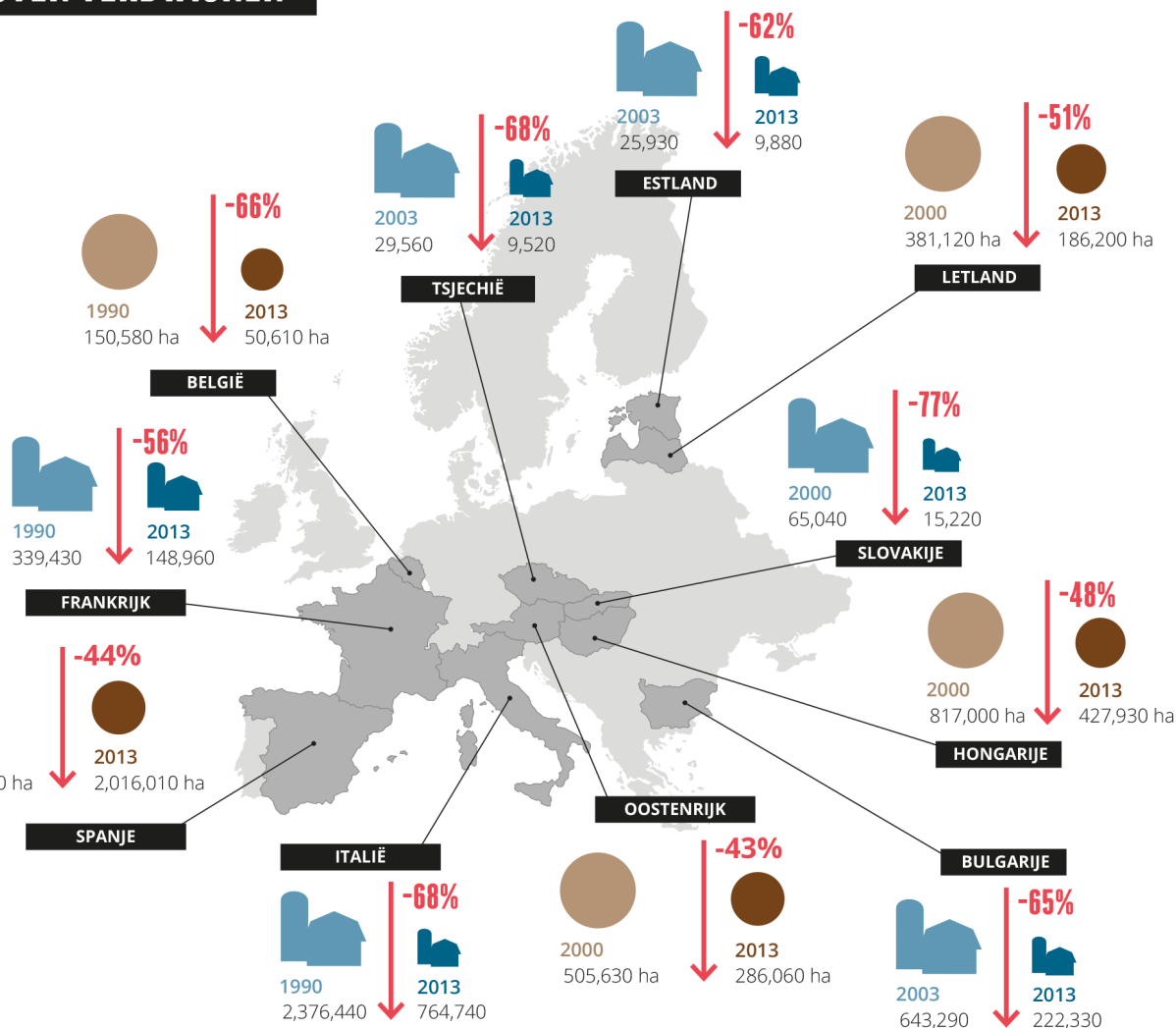
Bron: Eurostat. De volledige dataset van TNI met statistieken en volledige referenties voor alle lidstaten van de EU kan worden geraadpleegd op: <https://www.tni.org/en/files/documents/land-for-the-few-the-state-of-land-concentration-in-europe-database-for-all-eu>

TERWIJL KLEINE LANDBOUWBEDRIJVEN VERDWIJNEN

IN DE AFGELOPEN 10 JAAR VERLOOR DE EU
EEN DERDE
VAN HAAR KLEINE LANDBOUWBEDRIJVEN

IN DE HELE EU
VERDWIJNEN KLEINE BOERDERIJEN
& HET PERCENTAGE GROND
IN HANDEN VAN KLEINE BOEREN
SLINKT

Landbouwbedrijven <10 ha
 Oppervlakte cultuurgrond (OCG)

Bron: Eurostat. De volledige dataset van TNI met statistieken en volledige referenties voor alle lidstaten van de EU kan worden geraadpleegd op: <https://www.tni.org/en/files/documents/land-for-the-few-the-state-of-land-concentration-in-europe-database-for-all-eu>

3. De rol en positie van Nederland

- Grote mate van 'landongelijkheid' in Nederland
- Verdwijning van kleinschalige landbouwbedrijven in Nederland
- Rol van Nederlandse investeerders in andere Europese landen

Agricultural holdings >100ha	Number of holdings	Country total holdings	% of country total	UAA (in ha)	Country total UAA	% of country total
Netherlands	2,390	67,480	3.5	369,190	1,847,570	20.0

Agricultural Holdings <10 ha	1990	2000	2005	2010	2013	1990-2013 Variation
Netherlands	59,310	46,030	10,850	12,140	26,190	-56%

fd.[Home](#)[Mijn nieuws](#)[Laatste nieuws](#)[Krant](#)[Beurs](#)[Meer](#)

ONDERNEMEN

TekstKrant283

Rabobank kocht mogelijk gestolen grond in Roemenië

Van onze redacteur
vrijdag 6 november 2015, 18:39
Update: vrijdag 6 november 2015, 19:40
Krantentitel: 'Rabo kocht wellicht gestolen grond'

Rabo Farm — een dochter van Rabobank — heeft mogelijk gestolen grond gekocht in Roemenië. Dat is de conclusie van een onderzoek door [De Correspondent](#) en het Duitse blad Der Spiegel in samenwerking met onder meer The Romanian Centre for Investigative Journalism.

4. Overwinningen

European Parliament

2014-2019

REPORT

on the state of play of farmland concentration in the EU: how to facilitate the
access to land for farmers
(2016/2141(INI))

Committee on Agriculture and Rural Development

Rapporteur: Maria Noichl

5. Stappen voorwaarts

EU Land Observatory

Public policy
restrictions on
national land
markets

High level task
force

Guiding principles on
EU land governance
based on the CFS
Tenure Guidelines

VOLUNTARY GUIDELINES ON THE

Responsible Governance of Tenure

OF LAND, FISHERIES AND FORESTS IN
THE CONTEXT OF NATIONAL FOOD SECURITY

6. Terugkoppeling Nederland

- Nederland is ondertekenaar van de CFS Tenure Guidelines maar blijft echter achter in de implementatie hiervan **in eigen land**
- Veel meer ruimte/mogelijkheid voor **interventies in de landmarkt in Nederland** om zo toegang tot land voor jonge/ nieuwe boeren en kleinschalige landbouw te verbeteren en landspeculatie/land concentratie terug te dringen. Voorbeeld van het SAFER systeem in Frankrijk.
- Zou het nieuwe land platform die vandaag wordt opgezet kunnen dienen als een **monitorings/early warning systeem** rondom trends in de land markt in Nederland en zo bijdragen aan de EU Land Observatory?